

SAMEN WERKEN AAN EEN STERKER WAALRE

Uitvoeringsprogramma van het Waalres Akkoord 2018-2022

Waalre, juli 2018

Voorwoord

Met veel waardering heeft het college kennis genomen van 'het Waalres Akkoord'. Het is voor ons een prima bron van inspiratie voor de komende bestuursperiode. In het voorliggende document zetten we als college 'het Waalres Akkoord' stevig en inhoudelijk in de grondverf. De planning en de financiën volgen straks bij de begroting.

Wij hebben als college drie hoofdlijnen uit het akkoord gedestilleerd:

1. Inclusieve samenleving
2. Beste woongemeente
3. Bestuurscultuur

De inclusieve samenleving is voor ons een vanzelfsprekend uitgangspunt bij het maken en het uitvoeren van ons beleid. Naast het doel dat iedereen mee moet kunnen doen zien we dit zelfs nog breder. Niet alleen bestuur en organisatie is verantwoordelijk om dit doel te realiseren; inwoners, instellingen, verenigingen, maatschappelijke organisaties, bedrijven etc., kortom iedereen doet mee onder het motto 'Wij zijn samen Waalre' of kortweg 'Wij Waalre'.

Daarbij hebben we samen ook een gemeenschappelijk doel. Waalre is volgens Elseviers Weekblad al jaren de beste woongemeente van Zuid-Nederland en staat 18e op de nationale lijst van beste woongemeenten. Het voorzieningenniveau, de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid zijn de belangrijkste criteria waarop het zijn van beste woongemeente wordt beoordeeld. Deze komen naar ons idee ook veelvuldig terug in 'het Waalres Akkoord'. Om onze positie te behouden of zelfs waar mogelijk te versterken is op een paar punten, waaronder duurzaamheid, zeker groot onderhoud noodzakelijk.

Onze bestuurscultuur is weer gebaseerd op gezamenlijkheid. Allereerst willen we de beweging van 'buiten naar binnen' tot het leidend principe maken van onze werkwijze. De 'binnen-' en de 'buitenwereld' zijn nu nog teveel gescheiden werelden. De buitenwereld heeft maar amper een beeld van wat we hier doen, laat staan dat ze hier de juiste waardering voor op kunnen brengen. Daarnaast moeten we wat we doen en kunnen doen meer in lijn brengen met wat de 'mensen' willen. We moeten niet tegenover elkaar staan maar in goede harmonie en met respect voor elkaar samen met elkaar de uitdagingen aangaan. Samenwerken is daarbij het sleutelwoord: samenwerken via burgerparticipatie, samenwerken als raad, college en medewerkers en regionaal samenwerken waar het meerwaarde heeft.

Wij denken dat we op deze manier de 'Kracht van Waalre' optimaal benutten en de meerwaarde van Waalre als zelfstandige gemeente ook zichtbaar en voelbaar kunnen maken. Met deze bestuursperiode komt het 100-jarig bestaan (2023) van de gemeente Waalre in zicht. Het zou mooi zijn als we dan kunnen zeggen dat we nog steeds de beste woongemeente zijn, maar ook dat we de best bestuurde gemeente zijn, waarbij onze inwoners weten wat we samen hebben bereikt en nog kunnen bereiken, daar ook de juiste waardering voor hebben en we ons ook echt samen Waalre voelen.

Jan Brenninkmeijer

Arno Uijlenhoet

Lianne Smit

Loek Kruip

Alexander van Holstein

Inhoudsopgave

AANLEIDING	5
INHOUDELIJKE THEMA'S	6
1. BESTUURSCULTUUR EN DE 'LERENDE RAAD'	6
2. BURGERPARTICIPATIE	7
3. INCLUSIEVE SAMENLEVING	8
4. JEUGDZORG	9
5. GEMEENSCHAPSHUIZEN	10
6. MINIMABELEID	11
7. WONEN	12
8. OPENBARE RUIMTE	14
9. VERKEERSINFRASTRUCTUUR	15
10. DUURZAAMHEID	16
11. WATERBEHEER	18
12. GEDRAGEN EN EFFECTIEVE AFVALINZAMELING	19
13. OMGEVINGSWET	20
14. AGRARISCHE OMGEVING EN NATUUR	21
15. VEILIGHEID	24
16. KUNST EN CULTUUR	25
17. LOKALE ECONOMIE	26
18. FINANCIËLE KADERS	28
19. DIENSTVERLENING	29
20. BEDRIJFSVOERING	30
TOT SLOT	31
PORTEFEUILLEVERDELING	32

Aanleiding

In de periode van 21 maart - 5 juni 2018 werkten AWB, ZW14, GroenLinks, VVD en CDA aan het Waalres Akkoord 2018 – 2022. Op 5 juni installeerde de raad het nieuwe college van B&W. Op 12 juni stelde de raad het Waalres Akkoord vast.

In dit stuk beperken wij onze uitwerking tot het inhoudelijke deel. Dit stelt ons in staat om binnen een kort tijdsbestek een programma op te stellen. Zo is het mogelijk om uw wens, om op 21 augustus aanstaande kennis te kunnen nemen van de reactie van het college, te honoreren.

Wij ontwikkelen een compleet uitvoeringsprogramma 2018 – 2022, met naast een inhoudelijke uitwerking ook een planmatige en financiële uitwerking, in de komende periode. Dit zal zijn weerslag krijgen in meerjarenbegroting 2019 ev. In deze notitie staan overigens al wel de nodige planningsvoornemens.

Voor de helderheid, plaatsen wij in kaders de teksten uit het Waalres Akkoord 2018-2022 waarnaar wij verwijzen. Om zaken in context te plaatsen, beschrijven wij soms de voorgeschiedenis van een thema. Ook beschrijven wij enkele onderwerpen die niet direct voortkomen uit het Waalres Akkoord.

Tekst uit het Waalres Akkoord

In grote lijnen herbevestigen wij het gestelde in “De Kracht van Waalre” (2016). Ook constateren wij dat de daarin opgenomen uitgangspunten uit de ‘Visie op de Samenleving Waalre’ (2013) nog steeds gelden. In het licht van grote maatschappelijke opgaven zoals op het gebied van energie, de zorg of leefbaarheid, verandert onze rol als lokale overheid. We zijn partner in de netwerksamenleving. Hierbij past een minder dominante rol, zonder onze sturende rol los te laten. Daar waar nodig stellen we grenzen. Onze uitdaging ligt in het verder ontwikkelen van onze uitnodigende rol. Samenwerking staat centraal en ontwikkelt zich verder langs twee sporen: burgerparticipatie en regionale samenwerking. De gemeente stimuleert en maakt gebruik van de kennis en het zelf organiserend vermogen in de samenleving. Bij de regionale samenwerking ligt de focus met name op samenwerking binnen het Stedelijk Gebied. De thema’s Wonen, Werken, Voorzieningen & Evenementen en Ruimte worden hier opgepakt. De Regionale Agenda van de Metropoolregio Eindhoven MRE richt zich voornamelijk op de thema’s Mobiliteit, Economie, de Energietransitie en Transitie landelijk gebied.

Missie:

Wij maken in de komende periode een omslag naar een andere wijze van besturen, samen met de burgers en de gehele raad. Wij werken optimaal met ‘De Kracht van Waalre’ om uitdagingen aan te gaan, ambities te realiseren en plannen uit te voeren. Het voorliggende Waalres Akkoord 2018-2022 is primair een beleidsakkoord over het beleid op hoofdlijnen voor de komende periode. Doordat wij hierin ook opdrachten formuleren, vormt dit document ook de leidende agenda voor het College.

Inhoudelijke thema's

1. Bestuurscultuur en de 'Lerende Raad'

U beschrijft dit thema als primair een zaak van de gemeenteraad. We gaan er dan ook vanuit dat de gemeenteraad zelf het voortouw neemt, om te komen tot een programma om te groeien als een raad die vanuit dialoog en respect met elkaar praat, de inwoners daarbij betreft en kritisch naar zichzelf kijkt.

Politiek bestaat bij de gratie van dialoog. Zeker in een tijd van grote maatschappelijke uitdagingen en opgaven is het de kunst om daaraan vorm en inhoud te geven. Daarom pleiten we voor een bestuurscultuur binnen de gemeenteraad waar de meerderheid en de minderheid samen tot gedragen beslissingen komen op basis van voorstellen die keuzes bevatten. Daarbij voeren respect en beschaving de boventoon. Het is goed met elkaar af te stemmen hoe dat er in de praktijk binnen de gemeenteraad uit zou moeten zien. De gemeenteraad is een politiek bedrijf. Spraak en tegenspraak rondom politiek inhoudelijke onderwerpen vormen daarvan de essentie. De raadsleden als volksvertegenwoordigers brengen hun verschillende standpunten in en voeren het debat met elkaar. Daarbij willen wij respectvol met elkaar omgaan. De nieuwe gemeenteraad wil leren hoe het debat en de uitwerking van de resultaten van dat debat plaatsvinden. Ook willen wij ons ontwikkelen naar een opener houding naar inwoners: om meer ruimte te geven aan de kennis en kunde van inwoners en hoe zij betrokken kunnen worden bij de opgaven van de gemeente. Een raads werkgroep ontwikkelt een programma om tot een gemeenteraad te komen die vanuit dialoog en respect met elkaar praat, de inwoners daarbij betreft en kritisch naar zichzelf kan kijken.

Belangrijke elementen voor dat programma zijn: Respect; Spraak en tegenspraak; Ruimte geven aan elkaar; Voorbeeldgedrag van de gemeenteraad; Deelname van burgemeester, college en organisatie op dit thema; Uitnodigende houding; Luisteren naar elkaar en de omgeving.

Dit thema wordt vanaf dag één opgepakt en is een belangrijke succesfactor voor het uitvoeren van dit akkoord door de gemeenteraad en daarmee voor de gemeente Waalre.

We onderschrijven de wens om in goede en open dialoog met elkaar, raad, college en inwoners tot gedragen besluiten te komen. Dit draagt bij tot een kwalitatief goed besluitvormingsproces en vertrouwen tussen overheid en inwoners.

In de ontwikkeling naar een bestuurscultuur in interactie met de samenleving, is het belangrijk om elkaar zo goed mogelijk te begrijpen. We willen graag samen met uw raad de verwachtingen daarbij zo goed als mogelijk managen. Als college kunnen wij daaraan bijdragen door, samen met de raad, in een vroegtijdig stadium te bepalen welke onderwerpen zich lenen voor een open en interactief proces.

De aanpak die hierbij gekozen wordt, houdt rekening met de aard en maatschappelijke impact van het onderwerp en doet recht aan ieders expertise, rol, taak en inbreng. Wij faciliteren het door u gekozen proces door keuzes (scenario's) voor te leggen op basis waarvan u het debat in de raad afgewogen kunt voeren.

Uiteraard ondersteunen wij graag de raads werkgroep bestuurscultuur, die deze nieuwe werkwijze gaat ontwerpen en uitlijnen. Wij sluiten daarbij graag aan bij uw wensen en bij het initiatief van de griffie.

2. Burgerparticipatie

In het licht van een nieuwe bestuurscultuur is het belang van burgerparticipatie zeer groot. De kracht van een gemeente van onze schaal is de nabijheid van voorzieningen, bestuur en politiek. In een kleine gemeenschap is het gemakkelijker om te ervaren dat het eigenaarschap van maatschappelijke opgaven in eerste instantie bij de inwoners zelf ligt en pas in tweede instantie, gedelegeerd, bij de overheid. Wederzijds vertrouwen is cruciaal voor het gezamenlijk realiseren van gedragen besluiten.

Het bestaansrecht van de zelfstandige gemeente Waalre is het vertrouwen van onze inwoners in ons lokaal bestuur en de kwaliteit daarvan. Dit vertrouwen vergroten wij door in nauwe relatie te staan met onze inwoners. Het is belangrijk dat gemeente en inwoners, en ook inwoners onderling, elkaar leren kennen, weten te vinden en waarderen. Wij willen inwoners zo vroeg mogelijk betrekken bij maatschappelijke opgaven. Zo kunnen de kennis en kunde die er bij onze inwoners is, optimaal bijdragen aan gemeenschappelijke oplossingen. Hierbij zoeken we een succesvolle wisselwerking tussen ruimte geven, leiderschap en gemeenschappelijke thema's. Succesvolle voorbeelden hiervan zijn WEL, De Pracht en Buurtapps. Een proef waarbij inwoners met een burgerbegroting aan de slag gaan, past hierbij.

We bevestigen de uitgangspunten in de Kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven. Over de toepassing hiervan gaan we als gemeentebestuur in gesprek met onze burgers. Bijvoorbeeld over een aantal grote opgaven, zoals de Omgevingswet en de Energietransitie, die de komende jaren op ons af komen.

Opdracht aan college:

Kom tot interactieve en vernieuwende vormen van burgerparticipatie als uitwerking van de Kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven en de daarop aangenomen motie.

We gaan door op de ingeslagen weg en breiden, samen met de gemeenteraad en nog liever op initiatief van onze burger(s), het aantal succesvolle voorbeelden van burgerparticipatie uit. Het concept van een burgerbegroting, waarbij de gemeenteraad een budget beschikbaar stelt voor maatregelen die door inwoners samen worden afgesproken, spreekt ons zeer aan. Wij zien ernaar uit de komende jaren samen te zoeken naar andere, vernieuwende vormen van participatie.

De Kracht van Waalre is tot op heden inhoudelijk vormgegeven in een strategisch communicatieplan, een kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven en een strategisch organisatieplan. De eerste vervolgstap is nu om concreet te maken hoe wij in de praktijk zullen omgaan met burgerparticipatie en burgerinitiatieven. In vervolg op het strategisch organisatieplan stellen wij, na een gedegen analyse van de huidige situatie, een praktische aanpak van de veranderstrategie op. De kanteling, 'van binnen naar buiten' naar 'van buiten naar binnen', kan alleen gebeuren in het juiste 'samenspel' van de organisatie met bestuur en politiek.

Wij spannen ons in om de raad in positie te brengen, om zich te voeden met wensen, kennis en andere inbreng vanuit de lokale samenleving. In voorstellen maken wij duidelijk hoe, wie, wanneer betrokken is en wat hun inbreng is. Het op een effectieve manier in verbinding komen van de gemeenteraad met die samenleving zal ook de nodige inspanning vragen van de gemeenteraad(sleden) zélf. Wij gaan er vanuit dat ook de raadswerkgroep bestuurscultuur zich hier actief mee zal bezighouden. Zie ook de uitwerking onder bestuurscultuur.

3. Inclusieve samenleving

In de vorige bestuursperiode is al stevig op ingezet op het stimuleren van een inclusieve samenwerking. Wij zijn dan ook blij dat u dit noemt als leidend thema voor de komende bestuursperiode. De basis vormen de eerder genoemde: Uitgangspunten van de visie op de Samenleving Waalre uit 2013 en de geest waarin wij de decentralisatie Sociaal Domein hebben opgepakt. Dit is goed beschreven in de notitie Persoonlijk en Dichtbij.

De gemeenteraad van Waalre verwoordde in de Visie op de Samenleving Waalre (2013) de ambitie van een inclusieve samenleving. Dit betekent dat iedereen op voet van gelijkwaardigheid kan meedoen in onze samenleving, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, talenten en beperkingen. Om de inclusieve samenleving op een hoger niveau te tillen, neemt het gemeentebestuur relevante aspecten op in beleidsvoorstellen en in de behandeling daarvan. Het thema is onder meer belangrijk bij voorstellen op het gebied van de jeugdzorg, de Participatiewet en de Wmo met daarin de ouderenzorg. Daarbij geven wij speciale aandacht aan inwoners met een fysieke, verstandelijke of psychische beperking, eenzame mensen, laaggeletterden en digibeten.

De ambitie van een inclusieve samenleving stelt eisen aan en moet gefaciliteerd worden door de indeling van wijken en de vormgeving en invulling van bijbehorende openbare ruimte en voorzieningen.

Opdracht aan college:

Kom met een startnotitie naar de gemeenteraad voor het ontwikkelen van een visie op de inclusieve samenleving. Benoem daarin concrete maatregelen met diverse scenario's. Wij gaan hierbij experimenten niet uit de weg: we rollen vernieuwende maatregelen in overleg met inwoners en professionals als pilot uit.

Graag stellen wij samen met u, op interactieve wijze, een gemeenschappelijke, op meerdere thema's overkoepelende ambitie inclusieve samenleving vast. Deze ambitie houden we onszelf als spiegel voor, om te kijken naar de huidige situatie. Samen met de recent afgenomen *quick scan* inclusief beleid geeft ons dit een goed beeld van de belangrijkste aandachtspunten. Ook geeft dit een beeld van de kwetsbare groepen die speciale aandacht vragen. Op basis hiervan denken wij aan het formuleren van een toetsingskader inclusieve samenleving. Dit toetsingskader zorgt er dan voor dat wij alle doelgroepen in beeld hebben, niet alleen binnen het sociaal domein maar op alle relevante gemeentelijke beleidsterreinen. Waar mogelijk werken we dit in verschillende scenario's uit.

Wij zien een gedegen communicatiestrategie, waarbij alle doelgroepen en stakeholders worden meegenomen, als essentieel. Hiermee stimuleren we derden (instanties, verenigingen etc.) om met ons mee te doen en bereiken we de betrokken doelgroepen. Een goede en transparante sociale kaart is hierbij van grote meerwaarde.

We zullen starten met een beeldvormende raadsbijeenkomst, aan de hand van het onderzoeksrapport Meedoen voor Iedereen in de gemeente Waalre (in oktober 2019). Hierbij is de basisgedachte, 'gewoon waar het kan en speciaal waar het moet', uit Persoonlijk en Dichtbij het uitgangspunt.

4. Jeugdzorg

Wij delen uw overtuiging dat preventie essentieel is. Wij zijn dan ook al volop bezig met het uitvoeren van een opdracht van uw raad inzake preventie. Voor ons staan kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg voorop, waarbij we ons gaan inzetten voor beheersbaarheid van de kosten. Daarbij moeten wij wel aantekenen dat de aantallen zorgvragenden toenemen terwijl de budgetten dalen. Wij nemen deel aan de landelijke Pilot Verantwoorden in het Sociaal Domein en verzamelen Best Practices om inzicht te krijgen in onze doelmatigheid. Ook hopen we hiermee mogelijkheden op het spoor te komen om de kosten naar beneden te brengen. Wij willen de ervaringsdeskundigheid van inwoners, zoals ouders en jongeren, inzetten bij de vraag hoe wij onze aanpak kunnen vernieuwen en veranderen zodat de hulp van hetzelfde of hogere kwaliteit blijft terwijl de kosten dalen. Hierbij betrekken we ook de kansen en bedreigingen van samenwerkingsverbanden in de regio. Deze analyse maken we in 2019. Op basis van deze analyse en aan de hand van de monitor Sociaal Domein, het cliënt tevredenheidsonderzoek en de Best Practices evalueren we onze werkwijze met het CMD en het plusteam in 2020.

In 2015 droeg het Rijk het sociale domein over aan de gemeenten. De gemeenten maakten zich vanaf dat moment deze nieuwe taken eigen. Waalre koos ervoor om de verantwoordelijkheid over dit domein en de uitvoering daarvan samen met andere gemeenten, en toch zoveel mogelijk zelfstandig, op te pakken. Na strategische verkenningen koos Waalre daarbij voor een samenwerking met de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel (Dommelvallei+). Waalre richtte zelf het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD) op.

De eerste zorg was het in stand houden van de noodzakelijke zorgverlening. Gaandeweg doen wij meer kennis en ervaring op om daarmee ook inhoudelijk en beheersmatig meer grip te krijgen op de materie. De gemeente is erin geslaagd de zorgvraag naar behoren en tevredenheid uit te voeren.

De instandhouding en bediening van de zorgbehoefte leidt echter tot een jaarlijkse overschrijding van 7-8 ton op het van rijkswegen verstrekte budget (ongeveer 2 wordt nu aangevuld vanuit de algemene middelen. Dit proces is eindig: de rijksmiddelen lopen nog verder terug, de eigen gelden raken hierdoor uitgeput. Dat stelt de gemeente Waalre voor de taak hierin verandering te brengen. Het onverkort doorgaan leidt tot serieuze financiële tekorten. Anderzijds is het de vraag of we überhaupt kunnen en willen snijden in het voorzieningspakket.

Om te kijken of kostenreductie verantwoord mogelijk is, vragen we op korte termijn meer inzicht in de doelmatigheid en efficiëntie van onze jeugdzorg. Daarnaast ontwikkelen we preventieve maatregelen om in de toekomst de zorgvraag te reduceren en zo de kosten beheersbaar te houden. Wij handhaven en bevestigen de uitgangspunten uit de Nota Persoonlijk en Dichtbij.

Opdracht aan college:

Onderzoek welke verdere mogelijkheden er zijn voor een kostenreductie in termen van doelmatigheid en efficiëntie. Accentueer daarbij in het bijzonder het beleid op het gebied van preventie. Vergelijk ook de effectiviteit van ons systeem (CMD en Plusteam) met andere modellen in het land. Ontwikkel een systematiek die de huidige zorgverlening in beeld brengt en inzichtelijk maakt voor gemeenteraad en college op welke punten kostenreductie haalbaar en realistisch is.

In 2017 stelde de gemeenteraad voor 2018, 2019 en 2020 een krediet van € 250.000 beschikbaar voor een preventieplan. Dit preventieplan wordt momenteel opgesteld. Een aantal zaken wordt al uitgevoerd, zoals preventieve logopedie, wat samen met de basisscholen is opgepakt. De resultaten van preventieve inzet moeten uiteindelijk zichtbaar worden in de cijfers.

Ook doen wij mee aan een landelijke pilot vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De grondslag hiervoor is de basisrapportage Sociaal Domein, die vorig jaar door de raads werkgroep Sociaal Domein aan de raad is voorgelegd en unaniem is vastgesteld. Het uiteindelijke doel van deze pilot is inzicht te krijgen in de ontwikkelingen in het Sociaal Domein. Met dit intensieve traject, met een door de raad vastgestelde basis, krijgen we veel inzicht in het verloop van de zorg. Dit loopt vooruit op de uitvoering van het Waalres Akkoord.

De samenwerking met diverse partners, waaronder huisartsen en onderwijs, is heel belangrijk om de toegang tot zorg goed te kunnen reguleren. Dit vraagt continue inzet en is een cultuuromslag die jaren in beslag neemt.

5. Gemeenschapshuizen

Aanvullend op de centrale ontmoetingsruimte Het Huis van Waalre zetten wij ons, omwille van behoud en versterking van de sociale samenhang en het gemeenschapsgevoel, in voor een evenwichtige verdeling van ontmoetingsplekken over onze kernen Waalre-dorp, Aalst en Ekenrooi.

Naast gemeenschapshuis de Pracht geven we dit uitgangspunt verder vorm en inhoud voor Waalre-dorp (het Klooster) en Aalst (ontmoetingsruimte/ kantine bij gerenoveerde sporthal 't Hazzo). Een en ander in lijn van eerdere besluitvorming hierover. Bij het in stand houden van ontmoetingsplekken spelen verenigingen en andere gebruikers een centrale rol.

Het Huis van Waalre is het multifunctioneel centrum met een grote zaal voor de hele gemeente. Ter ondersteuning van het gemeenschapsgevoel vinden wij het nodig in elke wijk een plaats te hebben voor ontmoeten en voor het verenigingsleven. Zo hebben we De Pracht in Ekenrooi. Ook in Waalre-dorp, bij voorkeur in het Klooster, en in Aalst(-west), bij voorkeur in 't Hazzo, moet er zo'n ontmoetingsplek blijven. Mocht het niet mogelijk zijn om deze functies in genoemde locaties onder te brengen dan realiseren wij alternatieve locaties. Bij de financiering van de ontmoetingscentra in de wijken geldt als uitgangspunt dat al deze centra recht hebben op eenzelfde financiële bijdrage van de gemeente (prestatiesubsidie). In de praktijk kunnen deze bijdragen verschillen aangezien nadrukkelijk een koppeling gelegd wordt met de te leveren prestaties.

Opdracht aan college:

Borg de mogelijkheid voor ontmoeten in elke wijk voor nu en later. Kom in dat licht met duidelijke kaders over het opdrachtgeverschap, het eigenaarschap, commerciële exploitatie, subsidiering en de wenselijkheid van privatisering van gemeentelijk vastgoed. Organiseer ter voorbereiding hiervan een raadsbrede discussie rondom de gemeenschapshuizen en sportaccommodaties.

Het in stand houden van ontmoetingsruimtes is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente en inwoners; de gebruikers. Met het oog op de toekomst organiseren we daarom met inwoners en raad een maatschappelijke discussie per wijk. Samen met de gemeenteraad bereiden wij de procedure (van startnotitie tot besluit) voor. We brengen in het najaar van 2019 per wijk vraag en aanbod in beeld. Welke voorzieningen zijn er? Welke voorzieningen zijn nodig? Wat betekent dit voor het toekomstperspectief? Het thema inclusieve samenleving is hierbij nadrukkelijk in beeld.

Specifiek voor de sportaccommodaties beleggen we in voorjaar 2019 een raadsinformatiebijeenkomst waarin wij dit onderwerp (eigendomssituatie en vorm van exploitatie) verder verkennen. Op basis hiervan bekijken we wat tot de beste resultaten leidt; algemene kaderstelling dan wel maatwerkoplossingen voor specifieke casussen.

6. Minimabeleid

Het thema van de inclusieve samenleving en dus ook het toetsingskader is bij dit thema natuurlijk volop in beeld. Als we iedereen bij de samenleving willen betrekken, dan mag het gebrek aan financiële middelen daarvoor zeker niet de belemmering zijn.

Waar inwoners van Waalre niet zelf in hun inkomen kunnen voorzien, biedt de gemeente een inkomensvoorziening. Ondanks die voorziening kent Waalre ook armoede en stille armoede. Vaak is dan ook sprake van schuldenproblematiek. Hoewel een uitgangspunt zelfredzaamheid is, is hier vaak hulp van buiten nodig om de situatie te verbeteren. Vroeg signalering is hierbij van cruciaal belang. Voor velen geldt dat vroegtijdig ingrijpen leidt tot een duurzaam schuldenvrij bestaan. De bestaande hulp, de minnelijke sanering en de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen, kent hoge entree-drempels, waardoor toch weer velen nog dieper in de problemen komen. Het is de taak van de gemeente om tenminste alle voelsprietten uit te steken om beginnende probleemgevallen aan het licht te brengen. Met als doel 'Niemand mag buiten de boot vallen'. Het CMD speelt hierbij een belangrijke rol en neemt hierbij een proactieve houding aan. Het maakt daarbij gebruik van signalen uit het maatschappelijk veld, met name vanuit WaalreSchuldenVrij, een bundeling van de vele burgerinitiatieven die er op dit gebied inmiddels zijn.

Opdracht aan college:

Formuleer op de schaal van Waalre een expliciet armoedebeleid binnen één portefeuille met als voornaamste kenmerken: focus op vroeg signalering en daarop snel handelen. Dit in nauwe samenwerking met burgerinitiatieven. Organiseer interventies die tot structurele (gedrags)verandering leiden op basis van vertrouwen in de burger en compassie. Focus hierbij op jongeren. Kijk daarbij nog eens goed naar de inzet van armoedegelden en kom tot een herverdeling als met de huidige inzet het beoogde doel niet of maar ten dele wordt bereikt.

In samenspraak met de gemeenteraad zoeken we naar een zo ruimhartig mogelijk minimabeleid en meer specifiek armoedebelid. Grootste uitdaging is het bereiken van de doelgroepen, zodat mensen die dit nodig hebben een beroep doen op de aangeboden voorzieningen. Om effectieve maatregelen voor vroeg signalering en preventie te ontwikkelen, die aansluiten bij de behoeften van de mensen die het betreft, is het van belang een doelgroepenanalyse te verrichten.

Wij besteden speciale aandacht aan terugval in schuldenproblematiek zodat de focus ligt op duurzame oplossingen. We bekijken de effectiviteit van verschillende interventies aan de hand van goede voorbeelden en ervaringen.

Net als bij Jeugdzorg is ook bij het armoedebelid de nota Persoonlijk en Dichtbij de basis voor het beleid. Eigen kracht staat voorop. Als gemeente regelen wij een vangnet. De preventieve focus op jeugd nemen we mee bij het preventieplan Jeugd, omdat dit een doelgroep is die niet op dezelfde manier bereikt wordt als andere doelgroepen.

We werken samen met inwoners. Waar nodig faciliteren en ondersteunen we hun initiatieven. Dit is een doorlopend proces dat al is ingezet en verder zal groeien.

7. Wonen

In een Waalre waarin iedereen mee kan doen is goed wonen voor alle doelgroepen belangrijk. Een thema waarop Waalre al jaren goed scoort. Deze kwaliteit houden we graag hoog.

Wonen in Waalre moet in elke levensfase mogelijk zijn. Dat vereist een evenwichtig woningaanbod in alle segmenten, van huur- tot koopwoningen en mogelijkheden voor een goede doorstroming tussen de verschillende segmenten. Dit bevordert de sociale cohesie en maakt wijken levensloopbestendig. Daarbij moet het bouwen van meer sociale woningen een van de aandachtspunten zijn. De aanwezigheid van een wijk gebonden ontmoetingsvoorziening, zoals De Pracht, 't Hazzo en Het Klooster, zijn hiervoor noodzakelijk. Exclusief wonen betekent vooral ook wonen passend bij Waalre en zijn groene karakter. Woningen zijn onderscheidend voor Waalre qua bouwstijl, ligging en bruikbaarheid.

Wij vragen in de nieuwe woonvisie specifiek aandacht voor betaalbare en geschikte woonruimte voor middeninkomens, starters, jonge gezinnen, senioren, mensen met een beperking en statushouders. Uitgangspunt van beleid is de woningbehoefte en de koppeling met voorzieningen, zodat wijken meer levensloopbestendig worden. In de prestatieafspraken met woningcorporaties maken we afspraken over beperking van de verkoop van sociale huurwoningen. Het type woningen bij nieuwbouw en op transformatie-locaties stemmen we af op de mogelijkheden van de locatie, in relatie tot het winkelaanbod, gezondheidszorg en openbaar vervoer. We onderzoeken in welke behoefte kan worden voorzien door woningen en/of percelen te splitsen.

Ook de energietransitie heeft een grote impact op de bebouwde omgeving. In Waalre sluiten we nieuwbouw niet meer op aardgas aan. We passen de bouwverordening waar mogelijk zodanig aan dat we energiebesparing en het gebruik van duurzame bouwmaterialen stimuleren bij renovatie en nieuwbouw. Bij nieuwbouwwoningen streven we naar zoveel mogelijk nul op de meter.

Opdracht aan College:

Vertaal deze uitgangspunten in een nieuwe woonvisie. Onderzoek op welke manier actief grondbeleid een rol kan spelen bij het realiseren van een evenwichtige, levensloopbestendige en duurzame woningvoorraad. Pas zo nodig de bouwverordening hierop aan.

In aansluiting op de door uw raad in april vastgestelde Startnotitie Visie op Goed Wonen gaan we najaar 2018 aan de slag met de ontwikkeling van deze visie. Vanuit een ruim perspectief kijken we naar wonen en leven in Waalre. Waardoor ervaren mensen Waalre als een excellente woongemeente? Wat verstaan we onder excellent wonen en hoe versterken we dit nog verder? Het zal een korte en krachtige visie zijn, waarin we vooral onze ambitie verwoorden en verbeelden, visueel en concreet waar mogelijk.

In dit proces trekken we graag intensief op met inwoners en stakeholders. Bijvoorbeeld met een netwerkcafé, inwonerspeiling, conferentie en een research community (online platform). Ook de klankbordgroep Kracht van Waalre denkt actief met ons mee over de verdere invulling van dit (participatie)traject. Uiteraard betrekken we ook uw raad nauw bij het proces, met onder meer een werkbijeenkomst. Het thema inclusieve samenleving houden we hierbij steeds in het oog.

Wij leggen u begin 2019 de Visie op Goed Wonen ter besluitvorming voor. Het vertalen van de uitgangspunten in concrete afspraken, acties en instrumentarium vindt plaats in een zogeheten Woonnotitie die u medio 2019 zult kunnen behandelen. Hierin gaan wij concreter in op zaken als evenwichtig woningaanbod, woningdifferentiatie, levensloopbestendig wonen, doorstroming, koppeling met voorzieningen en het daarbij passende instrumentarium, zoals prestatieafspraken met woningcorporaties.

De Visie op Goed Wonen zal als basis dienen voor de in 2019 op te stellen Omgevingsvisie, op basis van de nieuwe Omgevingswet. Hierin vertalen wij de uitgangspunten voor wonen in Waalre naar concrete beleidsterreinen en gebiedsontwikkelingen.

In de Nota Grondbeleid (die in voorbereiding is) maken wij de afweging voor al dan niet actief grondbeleid in algemene zin, onder meer in relatie tot onze volkshuisvestingsdoelen (zoals evenwichtige, levensloopbestendige en duurzame woningvoorraad). Deze Nota Grondbeleid leggen wij aan het eind van 2018 aan u voor.

Het aanpassen van de bouwverordening is niet nodig omdat we met de bestaande, vastgelegde normen al verder gaan dan de landelijke ambities voor duurzame nieuwbouw.

8. Openbare Ruimte

Met u onderschrijven we het belang van een kwalitatief goede openbare ruimte. Waalre is niet voor niets volgens Elsevier al jaren de beste woongemeente van Brabant. Wij zullen in samenspraak met u en onze inwoners komen tot een integrale aanpak van die ruimte. In de komende tijd stemmen we de onderscheiden onderdelen, riool, groen en wegen zoveel als mogelijk op elkaar af. Naast de besparing op de investeringen, meer planmatig werken, betere beheersbaarheid van kosten spelen ook thema's als klimaatadaptatie en toegankelijkheid een belangrijke rol. Daarnaast is zoveel mogelijk gelijktijdig aanpakken van klussen van belang voor betrokkenheid van inwoners en beperking van overlast.

Een kwalitatief goede openbare ruimte is belangrijk voor de waardering van de woonomgeving. Dit is van belang voor het waarde behoud van woningen maar ook voor het gevoel van 'exclusief wonen' in Waalre, de Living Room van Brainport. In 2017 kwam de staat van onderhoud van wegen en groen als belangrijkste zorgpunt uit de burgerpeiling naar voren. Veel infrastructuur (trottoirs, straten, bomen, bruggen, viaducten en gemeentelijk groen) is in de jaren '60-'70 aangelegd, bij de bouw van de woningen. Helaas gaat dit niet eeuwig mee en is vernieuwing noodzakelijk voor de gewenste kwaliteit. De komende vier jaar maken we hierin een inhaalslag.'

Met de ratificatie van het VN-verdrag handicap in 2016 schaarden wij ons achter het inrichten van de openbare ruimte zo dat deze ook voor mindervaliden (en ook senioren en (groot)ouders met kinderwagens) begaanbaar is. Bij de renovatie van de openbare ruimte houden wij hier al bij de planvorming rekening mee.

In deze raadsperiode vragen wij een meerjarenplan om tot planmatige renovatie van de openbare ruimte te komen. Hierin is, naast toegankelijkheid, aandacht voor zowel sociale veiligheid als verkeersveiligheid en voor de exclusieve uitstraling. Ook met de duurzaamheid van de gebruikte materialen en het bufferen van regenwater moet rekening gehouden worden. Wij hechten waarde aan voldoende groen, behoud en indien nodig vervanging van bomen en voldoende mogelijkheid voor natuurlijke waterinfiltratie. Het vastgestelde speelruimtebeleid wordt volgens planning uitgevoerd

Opdracht aan college:

Stel, zo mogelijk interactief, een meerjarenplan op voor planmatige renovatie van de openbare ruimte. Leg jaarlijks met ervaringsdeskundigen een aantal gangbare routes af naar drukbezochte plekken in het dorp om hindernissen voor toegankelijkheid te signaleren.

Het beleid en beheer van de renovatie kent drie afzonderlijke maar sterk samenhangende beleidsstukken: Het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) 2018-2021, het Wegenbeheersplan (2019-2028) en het Groenbeleidsplan. Het GRP is in het voorjaar 2018 vastgesteld. Bij dit wettelijk verplichte document is al wel een verwijzing gemaakt naar de integraliteit van de onderdelen binnen het Openbaar Domein. Ook is er al een uitvoeringsprogramma aan toegevoegd. In het najaar 2018 beslist u over het Wegenbeheersplan en in december 2018 wordt de Groenvisie in de raad besproken gevolgd door het Groenbeleidsplan in het voorjaar van 2019. Het Wegenbeheersplan is zo goed als af. Ter ontwikkeling van het Groenbeleidsplan volgen we op dit moment een intensief traject met onze inwoners.

Bij het aanbieden van het Wegenbeheersplan zullen wij de verbinding tussen de onderdelen van de Openbare Ruimte nogmaals nadrukkelijk aan bod laten komen. Waar mogelijk zullen we ook meerdere scenario's schetsen.

Nadat ook het Groenbeleidsplan is vastgesteld maken wij een integraal uitvoeringsprogramma, zodat sprake is van samenhangende planvorming, een logische en efficiënte uitvoering en financiële beheersbaarheid.

Een jaarlijkse schouw met ervaringsdeskundigen toegankelijkheid en sociale veiligheid pakken we zeker op.

9. Verkeersinfrastructuur

Dit thema neemt een prominente plaats in de komende jaren. Na decennia van voorbereiding wordt eindelijk de West parallel gerealiseerd. Dit heeft grote consequenties voor de verkeersinfrastructuur in Waalre.

Wij zien het doorgaand verkeer in onze beide dorpskernen als een grote zorg, vanwege verkeersveiligheid, de aantasting van de luchtkwaliteit en het gevaar van fijnstof. Tegelijkertijd stelt vervoer mensen in staat om elkaar te ontmoeten en een inkomen te verwerven. Voorafgaand aan de opening van de West parallel (nieuwe N69) richten we de Eindhovenseweg en de Traverse door Waalre zo in dat deze routes voor het doorgaand verkeer niet langer aantrekkelijk zijn. Hierbij besteden wij aandacht aan het voorkomen van sluipverkeer door woonwijken en aan het verkeer op de Willibrorduslaan, dat een bron van ergernis is voor de aanwonenden en bijdraagt aan verslechtering van de luchtkwaliteit en de fijnstofproblematiek.

In 2012 deed adviesbureau DHV een verkeerstudie naar de mogelijkheid voor een tweede Oost-Westverbinding. Het advies was destijds: "DHV adviseert dan ook om geen Oost-Westverbinding aan te leggen." Nu de plannen voor de West parallel concreet worden, willen wij nogmaals onderzoeken wat de mogelijkheden en wenselijkheid van een tweede Oost-Westverbinding, ter ontlasting van de Willibrorduslaan, zijn.

Fietsverkeer tussen Aalst en Waalre moet makkelijk en plezieriger worden. Dan nemen mensen eerder de fiets. Fietsverbindingen voor de gebruikers moeten logisch doorlopen en er moeten veilige oversteekmogelijkheden zijn. Ook andere fietsvoorzieningen nodigen mensen uit om vaker met de fiets te komen, zoals overdekte fietsstallingen en oplaadpunten voor elektrische fietsen.

Om elektrisch rijden en schoner verkeer te stimuleren zal elektrisch opladen mogelijk worden bij alle winkelcentra in Waalre. Verder onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn voor de introductie van milieuzones en een verbod op doorgaand vrachtverkeer.

Het openbaar vervoer van, in en naar Waalre vraagt en verdient aandacht. We streven naar laagdrempelige en betaalbare vormen van aanvullend openbaar vervoer (Smart Mobility).

Opdracht aan college:

Stel een nieuw verkeersmodel op met aandacht voor het doorgaand verkeer in de spits, preventie van sluipverkeer door de woonwijken en ongewenste toename van het verkeer op de Willibrorduslaan. Het lokaal afwikkelen van het dorpsgebonden verkeer blijft behouden. Start een nieuw onderzoek naar de mogelijkheden en wenselijkheid van een tweede Oost-West verbinding, milieuzones en een verbod op doorgaand vrachtverkeer. Optimaliseer de fietsroutestructuur tussen Aalst en Waalre. Onderzoek aanvullende vormen van laagdrempelig en betaalbaar openbaar vervoer van, in en naar Waalre (Smart Mobility). Beoordeel of het beleid elektrische laadpalen in het licht van de wensen voor een elektrische laadinfrastructuur nog voldoet dan wel herzien moet worden.

Binnen de regio wordt op dit moment het huidige verkeersmodel geactualiseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met huidige en toekomstige ontwikkelingen (woningbouw, werkgelegenheid, infra etc.). Het doel is inzicht te krijgen in de verkeersbewegingen nu en in de toekomst. Met maatregelen in diverse wijken zetten wij de komende jaren vol in op het voorkomen van sluipverkeer in woonwijken. Wij integreren maatregelen waar mogelijk in de Nota van Uitgangspunten voor Duurzaam door Waalre. Wij richten ons zoveel mogelijk op uitvoering in combinatie met andere maatregelen in de openbare ruimte zoals herinrichting van Molenstraat en omgeving. Alleen waar combineren niet mogelijk is, worden maatregelen separaat uitgevoerd. Voor de gecombineerde maatregelen Molenstraat zetten wij ons in om subsidie te genereren binnen het regionaal uitvoeringsprogramma 2019 (RUP).

Wij zetten actief en fysiek in op het weren van doorgaand vrachtverkeer op de N69, zodra de weg aan de gemeente is overgedragen. In dat kader zullen wij onderzoeken of en in hoeverre het instellen van milieuzones haalbaar is.

Op korte termijn starten we met een vooronderzoek naar de mogelijkheden van een Oost-West verbinding. Om praktische redenen betreft het een grove analyse van de mogelijkheden en de verwachte effecten. De uitkomsten hiervan kunnen invloed hebben op de besluitvorming over de eerder genoemde nota van uitgangspunten. De keuzes die daaruit voortkomen, kunnen van belang zijn voor de verder te volgen strategie binnen het project Duurzaam door Waalre.

Fietsinfrastructuur. Dit jaar nog maken wij een start met actualisatie van het fietsplan uit 2008. Hierbij geven wij onder meer aandacht aan het verbeteren van fietsverbindingen tussen Aalst en Waalre. Hierbij betrekken we u als raad en onze inwoners.

We gaan meer en meer toe naar een vraagafhankelijk Openbaar Vervoersysteem. Samen met de provincie gaan de gemeenten Waalre, Veldhoven en Eindhoven participeren in een pilot om de flexbus verder vorm te geven. Deze oplossing sluit goed aan op de *smart mobility* gedachte voor laagdrempelig en betaalbaar openbaar vervoer. Deze pilot vindt naar verwachting in 2019 plaats. Ook bij dit thema is het belangrijk vanuit het perspectief van de inclusieve samenleving te kijken. Ook heeft dit een duidelijke relatie met Duurzaam door Waalre.

De ontwikkeling elektrisch rijden gaat op dit moment enorm snel. Wij nemen uw raad en onze inwoners mee in deze ontwikkelingen en geven samen antwoord op de vraag wie, wanneer, waarvoor verantwoordelijk is. Dit onderwerp hangt samen met andere taken op het terrein van duurzaamheid, zoals klimaatbeleid, warmtebeleid, energietransitie.

10. Duurzaamheid

Duurzaamheid is één van de leidende thema's in de komende bestuursperiode. De afgelopen jaren legden we daarvoor een stevige basis, waarop in grote lijnen prima verder gewerkt kan worden. Wel zal hier en daar sprake zijn van accentverschillen. Uiteraard doen

we dit in samenspraak met onze inwoners. Ook zullen we vanuit het bewustzijn van de inclusieve samenleving zoeken naar manieren waarop iedereen naar vermogen een steentje kan bijdragen aan het duurzamer maken van onze lokale samenleving.

Waalre loopt voorop in de regio op het gebied van duurzame energie en de zorg voor een beter milieu. Waalre wil deze voortrekkersrol blijven vervullen. Om een bijdrage te leveren aan het behalen van de klimaatdoelen van Parijs moet meer worden gedaan. Daarom zetten we het huidige duurzaamheidsbeleid versterkt voort, waarbij waarden People, Planet en Prosperity gelijkmatig aandacht krijgen.

Uiteindelijk gaat het om de reductie van uitstoot van broeikasgassen. Daarom stuurt de gemeente Waalre op het inzichtelijk maken van de CO₂-uitstoot en, waar mogelijk, op de reductie daarvan. Wij zien een klimaatbegroting hierbij als mogelijk hulpmiddel. Concreet werken we aan de bewustwording van de milieueffecten van houtkachels en vuurwerk, bijvoorbeeld met stooktips.

Energiebesparing en de overgang van fossiel energiegebruik naar hernieuwbare energiebronnen gaan iedereen aan. Daarom kiest Waalre bewust voor het opstellen en uitvoeren van een herzien duurzaamheidsbeleid samen met de inwoners, bedrijven en instellingen. Burgerinitiatieven krijgen ruim baan en verduurzaming van de bestaande bouw krijgt prioriteit. Uitgangspunten voor het beleid zijn verder dat het beleid zo nodig en waar mogelijk regionaal wordt afgestemd, dat besparing en afkoppeling van het aardgas een centrale rol spelen, dat zorgvuldig met ruimte wordt omgesprongen (zonnepanelen eerst op daken, dan pas op de grond) en dat gebruikersgroepen evenredig van duurzaamheidsprojecten profiteren. Naast zonne-energie als bron onderzoeken we of en in hoeverre windenergie en geothermie haalbaar zijn binnen de gemeente Waalre.

De uitbreiding van het aantal vliegbewegingen van Eindhoven Airport geeft overlast voor de inwoners in de omliggende gemeenten. Dit tast de leefbaarheid in de regio en ook in Waalre aan. Het oorspronkelijke standpunt van de gemeenteraad 'geen vluchten na elven' staat onder druk. Toch houden we hier onverkort aan vast. Ook zijn we kritisch op een uitbreiding van het aantal vliegbewegingen in zijn algemeenheid. Dit is een regionaal probleem, waarover regionaal een gezamenlijk standpunt moet worden ingenomen en uitgedragen.

Opdracht aan College:

Stel aan de hand van bovenstaande uitgangspunten een plan van aanpak op voor ontwikkeling van een hernieuwd beleidskader duurzaamheid aansluitend bij regionale ontwikkelingen. Zet, als het nodig is, (externe) middelen in voor uitvoering en uitbreiding van de duurzaamheidskader.

Bevorder het innemen en uitdragen van een gezamenlijk regionaal standpunt ten aanzien van de uitbreiding van Eindhoven Airport en de invloed hiervan op de leefbaarheid.

Voor het einde van 2018 maken we een analyse van de huidige en toekomstige energievraag en de uitstoot van CO₂ die daarbij hoort. Dit doen we voor zowel de lokale situatie in Waalre als op regionaal niveau. Daarbij betrekken we ook de potentie van energie uit zon, wind en geothermie binnen onze gemeente.

Nog in dit jaar organiseren wij een raadsinformatiebijeenkomst waarbij we deze analyse met uw raad delen. Later bepalen we samen u het ambitieniveau voor de bestuursperiode. Op basis van dit ambitieniveau stellen wij een uitvoeringsprogramma op met energie- en

klimaatmaatregelen, projecten en plannen. Waar mogelijk en zinvol koppelen we dit aan de regionale energiestrategie van de MRE.

In 2019 starten wij met het opstellen van een duurzaam warmteplan (aardgasarm) samen met stakeholders, waaronder onze inwoners. Dit resulteert in een vastgesteld warmteplan uiterlijk in 2021.

Vervolgens beginnen we in 2020 met het opstellen van een klimaatbegroting met een bijbehorende klimaatverordening. Op deze manier borgen we de energietransitie in de begrotingscyclus.

Tenslotte zetten wij tot 2020 de projectleiding en invulling van het regionale project De Groene Zone voort. In dit project stimuleren we samen met elf andere gemeenten particuliere huiseigenaren om zonnepanelen aan te brengen, ook als ze daarvoor geen eigen financiële middelen hebben.

11. Waterbeheer

Dit belangrijke thema hangt direct samen met het voorgaande onderwerp. Door onder meer klimaatverandering vraagt waterbeheer de komende jaren aandacht en inzet.

Begin 2018 stelde de gemeenteraad het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) vast. Dit plan onderschrijven wij. Wel is er mogelijk onderscheid te maken in de wijze van afvoer en berging van hemelwater in de verschillende buurten met oog voor de landschappelijke inpassing. Door klimaatverandering worden de extremen in het weer heftiger. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker dat niet de overheid dit alleen kan oplossen en dat ook een grote rol voor inwoners en bedrijven is weggelegd. We vragen ook aandacht voor de ontkoppeling van hemelwaterafvoer van woningen en wegen richting de riolering.

Opdracht aan college:

Geef uitvoering aan het vGRP met aandacht voor de wijze van afvoer en berging van hemelwater in de verschillende wijken. We vragen het college uit te zoeken welke positieve en negatieve prikkels er zijn om de inwoners meer bewust te maken van hun eigen rol. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een systeem van rioolheffing op basis van het aantal bebouwde vierkante meters of van de inhoud van de woning.

We werken de komende jaren dan ook aan waterbewustzijn van inwoners. In het vierde kwartaal van 2018 informeren wij uw raad over de mogelijkheden die wij hiervoor zien en welke middelen we hiervoor kunnen inzetten. Onderdeel hiervan zal in ieder geval zijn het differentiëren van de rioolheffing. Ook dit vergroot het waterbewustzijn. Hiervoor doen wij u in de eerste helft van 2019 een voorstel. Naar verwachting kan een eventueel nieuw heffingssysteem op 1 januari 2020 van kracht zijn.

12. Gedragen en effectieve afvalinzameling

Ook dit thema is nauw verbonden met duurzaamheid en klimaatverandering. De proef uit de afgelopen bestuursperiode leidde tot een discussie over de beste methode voor afvalinzameling. De komende tijd gaan we de zoektocht naar de meest effectieve en gedragen vorm samen met de inwoners en de gemeenteraad aan.

Wij beschouwen scheiden van afval aan de bron vooralsnog als uitgangspunt van beleid. Anders dan bij nascheiding ligt bij het scheiden van afval aan de bron de nadruk op het verminderen van restafval. Dat is goed voor het milieu en daarmee voor de burgers van Waalre. Bovendien vergroot bronscheiding het milieubewustzijn van burgers.

Omdat bij bronscheiding burgers een centrale rol spelen, vinden wij het van belang dat bronscheiding en verwerking van afval breed worden gedragen. Hoewel het inzamelen met de afvalfiets vernieuwend is, zien wij af van de gemeentebrede uitrol. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van afvalscheiding en -verwerking nauwlettend en implementeren deze waar zinvol.

Wij analyseren waarom er weerstand is ontstaan tegen de afvalfiets. Met inwoners en experts zoeken we naar alternatieve vormen van gescheiden afvalinzameling. Daarmee komt, in het licht van de proeftuingedachte uit De Kracht van Waalre, ruimte voor een nieuwe afvalproef. Welke vorm ook we ook kiezen, uitgangspunt is dat bronscheiding daadwerkelijk leidt tot een lagere belasting van het milieu. Het scheiden van afval moet voor de burgers praktisch haalbaar en van meerwaarde zijn. We gaan daarbij uit van een kostendekkende afvalverwerking, waarbij het tarief onder het gemiddelde blijft van de bij de Metropoolregio Eindhoven aangesloten gemeenten.

Verder zet Waalre in op het maken van afspraken met bedrijven en winkeliers over minder gebruik van verpakkingsmateriaal om het ontstaan van afval te voorkomen.

De statiegeldmotie die onlangs raadsbreed is aangenomen draagt hieraan bij. Tevens maken we werk van duurzaam inkoopbeleid.

Opdracht aan college:

Hecht op een zorgvuldige wijze en op zo kort mogelijke termijn de huidige proef af. Kom voor de zomer van 2019 met een voorstel voor een nieuwe afvalproef. Draag parallel hieraan zorg voor minder afval aan de bron via afspraken en inkoopbeleid

Voor het einde van 2018 beëindigen we de afvalproef in de wijk Voldijn-Oost. We brengen de afvalinzameling terug naar de situatie van voor de proef (is huidige, gemeente brede inzameling).

We starten een (technisch) onderzoek naar drie tot vier varianten voor verdere verduurzaming van de afvalinzameling (service, kosten, milieu) met bronscheiding als uitgangspunt. Het vinden van draagvlak is daarbij een kernopgave. Voor de zomer van 2019 leggen wij u de uitkomsten van dit onderzoek en de keuzevarianten voor. Deze discussie voeren wij graag indringend met u, voor we met één of meerdere varianten naar buiten gaan. Thema's als inrichting bestuursproces, burgerparticipatie en inclusieve samenleving zijn ook hierbij uitdrukkelijk aan de orde.

De tweede helft van 2019 staat in het teken van draagvlakonderzoek en draagvlak creëren bij onze inwoners voor een voorkeursvariant op basis van een keuze uit verschillende varianten, door middel van wijkgerichte informatiebijeenkomsten. Wij denken dat een goede communicatie van doorslaggevend belang is voor het draagvlak. Met name als het gaat over nut en noodzaak van scheiden aan de bron.

Uw raad ontvangt voor het einde van 2019 een gedragen voorstel voor een gewijzigde inzamelsystematiek. In 2020 bereiden wij dan de nieuwe manier van afvalinzameling verder voor en rollen wij hem gemeente breed uit. In 2021 wordt in het hele dorp op de nieuwe manier afval ingezameld.

In overleg met BIZOB gaan we op zoek naar nog meer duurzame inkoopmogelijkheden.

13. Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet is een prominente opgave. Deze zal veel impact hebben op het gemeentelijk beleid en handelen, op veel verschillende beleidsterreinen. Hier komen dan ook de leidende thema's van deze collegeperiode samen: leefbaarheid, zorg, duurzaamheid en inrichting van de ruimte. Inclusief beleid is ook hier weer een speerpunt.

In de Omgevingswet voegt de Rijksoverheid alle regels voor de fysieke leefomgeving samen; over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur, gezondheid en water. De nieuwe wet beoogt minder en overzichtelijke regels, een samenhangende benadering van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. Het doel is om het gemakkelijker te maken om bijvoorbeeld een bouwproject te starten. De wet wordt naar verwachting in 2021 van kracht. Ze verplicht gemeenten een visie op de leefomgeving te ontwikkelen. Waalre grijpt de introductie van de Omgevingswet aan om, met het maken van een omgevingsvisie, recht te doen aan verschillende maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, energietransitie, slimme mobiliteit, sociale cohesie, duurzame economie en een gezonde leefomgeving.

Het maken van een omgevingsvisie is dus veel meer dan het opstellen van een document. Het vergt een open proces tussen inwoners, organisaties, bedrijven en de gemeente. Het gaat erom als gemeente een eigen ruimtelijk verhaal te bouwen maar tegelijk ook een actiegericht afwegingskader te formuleren en te bepalen wat op welke plek mogelijk is en wat niet. Het is een proces van samen aan tafel, een spel tussen proces en inhoud en een proces van ontschotten, verbinden en verbreden. Maar ook een proces van lokaal en regionaal denken en doen. Het is daarom een proces waar we minimaal drie jaar de tijd voor nodig hebben en waar extra ambtelijke capaciteit en middelen voor nodig zijn.

Opdracht aan College:

Maak een plan van aanpak voor een goede interpretatie en implementatie van de Omgevingswet in het licht van De Kracht van Waalre en tevens voor een interactieve ontwikkeling van een omgevingsvisie voor Waalre.

Na de zomer gaan we met uw raad actief in gesprek over de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Op basis van de uitkomsten stellen wij twee basisdocumenten op voor een goede, meerjarige implementatie van de nieuwe Omgevingswet in Waalre. Allereerst krijgt

u van ons het Koersdocument Aan de slag met de Omgevingswet in Waalre. Hierin bepalen wij onze ambitie: hoe benut Waalre de kansen die de Omgevingswet biedt? Ook leggen wij u een concreet stappenplan voor: Op weg naar de Omgevingswet, een stappenplan voor de gemeente Waalre. Hierin gaan wij nader in op de vervolgstappen op het gebied van Omgevingsvisie, regelgeving en omgevingsplan, informatievoorziening, doorontwikkeling van de organisatie (nieuwe manieren van werken, van 'buiten naar binnen' zoals wordt beschreven in het strategisch organisatieplan), regionale samenwerking en veranderende rollen college-raad.

In 2019 gaan we in een interactief gesprek met onze inwoners en stakeholders aan de slag met het opstellen van een strategische en integrale Omgevingsvisie. Wij verwachten dat u rond eind 2019 over dit zeer strategische document zult kunnen besluiten.

Deze wetgeving is nog in ontwikkeling waardoor de impact nog niet vastligt. Ook de regionale context is van groot belang bij de ontwikkeling evenals onze wens een inclusieve samenleving te zijn.

Wij geven uw raad in overweging om een begeleidingscommissie implementatie omgevingswet uit uw midden in te stellen. Op deze manier bent u als raad nauw betrokken bij de beleidsvorming op dit zeer strategische beleidsterrein.

14. Agrarische omgeving en natuur

Wij zien dit thema in directe samenhang met de hiervoor beschreven ontwikkelingen rond de Omgevingswet.

In Waalre is weinig (nieuw in te zetten) agrarische grond. Daarom hebben we oog voor activiteiten in het buitengebied die weinig grond vragen en niet altijd agrarisch zijn. Bestaande voorbeelden hiervan zijn de caravanstalling op het Achtereind, zorgkwekerij De Pimpernel, Bed en Breakfast en winkel bij de Laarhoeve, kinderdagverblijf Betsie Boe en zorgboerderij 't Angelag. Landwinkels en verkoop aan de achterdeur zijn voorbeelden van kleinschalig winkelaanbod dat past in het buitengebied. Van belang hierbij is dat andere activiteiten in het buitengebied de kleinschaligheid van de landbouw en het biologisch boeren bevorderen. Ook bij Vrijkomende Agrarische Bedrijfslocaties (VAB-locaties) moet de bestemming zo gewijzigd kunnen worden dat de nevenactiviteiten de hoofdactiviteit worden. Voorwaarde hierbij is wel dat de herbestemming past in het landschap. Denk hierbij aan een bestemming voor kleinschalige vormen van wonen, recreatie, energie of zorg.

Momenteel is een nota over recreatie en toerisme in ontwikkeling. Wij vragen hierbij om aandacht voor de mogelijkheden die Waalre biedt aan inwoners en gasten om op (een gedeelte van) een dag één van de meerdere routes te volgen in ons dorp, de buitengebieden en de bossen en routes gericht op kunst, cultuur en erfgoed. Dat we motoren uit onze bossen willen weren is evident. Ook vragen we om het opnemen van extra straatmeubilair (zoals bankjes, richtingborden en locatie-informatie en schuilplekken voor regen e.d.) in dit plan. Daarnaast vinden we het belangrijk om deze routes breed bekend te maken en om ze toegankelijk te maken voor de diverse gebruikers van onze (inclusieve) samenleving.

We zetten ons voor wandelaars, fietsers en ruiters aantrekkelijke Waalrese buitengebied op de kaart door wandelpaden door bos, heide en beekdalen te verbinden tot wandelroutes. We houden hierbij wel aandacht voor de effecten op het wild, zwerfafval en dergelijke en zoeken hierbij naar een goede balans. Door natuurbeleving mogelijk te maken bij brede groepen van de bevolking ontstaat als vanzelf groter natuurbewustzijn. Als startpunt voor wandel- en fietsroutes kan een natuurpoort een herkenbare plek zijn die Waalre op de provinciale kaart zet. Bij de omvorming van agrarische grond naar natuur bestemmen we grond voor recreatieve wandelpaden. We zetten in op bijvoorbeeld een recreatieve verbinding van het Achtereind naar het Leenderbos.

'Spelen in de natuur' is door de gemeenteraad als een belangrijk uitgangspunt bij gebiedsontwikkelingen benoemd. Ook bij herziening van bestemmingsplannen en bij het opstellen van de omgevingsvisie is hier aandacht voor nodig. We houden vast aan de eerder opgestelde gebiedsvisie voor de westrand van Waalre. Wij vinden dat aan die kant niet verder gebouwd mag worden. Zo blijft er een bufferzone richting beschermd dorpsgezicht Loon.

Wij vragen van de agrariërs dat zij de randen van hun pachtgronden duurzaam beheren. Ook de gemeente doet buiten de bebouwde kom aan ecologisch en bijenvriendelijk groen- en bermbeheer, zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen. Bomen spelen een grote rol in de leefbaarheid en bij het voorkomen van hittestress en het bevorderen van de luchtkwaliteit. Daar waar wegen onveilig zijn door laanbomen, brengen wij de maximumsnelheid terug. De laanbomen zijn ook onderdeel van het dorpse aanzicht.

Opdracht aan college:

Ga, passend bij het landschap, creatief met het buitengebied om, zowel bij het toestaan van nevenactiviteiten als bij Vrijkomende Agrarische Bedrijfslocaties. Overleg met Brabants Landschap en de gemeente Valkenswaard om bij natuurontwikkeling van Landgoed Valkenhorst een recreatieve verbinding vanuit het Achtereind te realiseren. Realiseer een natuurpoort bij de Hut van Mie Peels, en onderzoek de mogelijkheden voor een natuurpoort bij 't Brabants Genot. Ga bij het opstellen van groenbeheerplannen uit van ecologisch en bijenvriendelijk bermbeheer.

Breng onze potentie als groene gemeente beter onder de aandacht van inwoners en potentiële gasten uit de regio. Houd in de op te stellen Nota Recreatie en Toerisme kritisch tegen het licht welke voorzieningen we hebben en wat we verder willen ontwikkelen.

Gebiedsvisie Achtereind

We stellen een Gebiedsvisie Achtereind op, die weergeeft hoe we op de middellange en lange termijn met het gebied willen omgaan. De recreatieve verbinding richting Valkenswaard, de realisatie van een natuurpoort Hut van Mie Pils, een te realiseren recreatieve verbinding en de natuurontwikkeling van landgoed Valkenhorst zijn gekoppeld aan deze Gebiedsvisie Achtereind. Wij doen dit in een interactief proces samen met uw raad. Voor eind 2018 stellen wij hiervoor een startnotitie op. Participatie met inwoners en stakeholders in het gebied staat hierin centraal. Wij verwachten dat u de visie voor het einde van 2019 kunt behandelen. De relatie met de gelijktijdig op te stellen gemeente brede Omgevingsvisie zullen we goed borgen. Burgerparticipatie vanuit de Kracht van Waalre, bestuurscultuur (inrichten interactief proces) en inclusieve samenleving zijn hierbij sleutelwoorden.

Wij denken dat onderhoud, inrichting en bewegwijzering van onze recreatieve fiets- en voetpaden hierbij belangrijke aandachtspunten zijn. In de visie kiezen we voor een integrale aanpak, die leidt tot het realiseren van zowel maatschappelijke, economische als toeristische doelen. Wij baseren deze aanpak op de studie Smart Forest (Wageningen Universiteit, 2018). Het project wil middels 'slimme connectie' (big data) de verschillende belangen van lokale bewoners en ondernemers, natuurbeheerders en overheden van het platteland bundelen.

Na vaststelling van deze gebiedsvisie pakken we deelprojecten op. Hiervoor is deels financiering beschikbaar vanuit ons Landschapsfonds. Als deze middelen niet toereikend zijn voor onze ambitie dan besluit de raad over inzet van extra middelen.

Dommeldal de Hogt

Waalre werkt nauw samen met haar partners (Eindhoven en Veldhoven, provincie, waterschap, grondeigenaren, ZLTO, Natuurmonumenten) aan een integrale ontwikkeling van het buitengebied langs de Dommel en verkeersknooppunt de Hogt. Deze gebiedsontwikkeling omvat het versterken van de kwaliteit van het (beek)landschap en natuur en beleving daarvan. Het gebied wordt aantrekkelijk voor inwoners van verstedelijkte gebieden en werknemers op Brainportwerklocaties. Ook de versterking van de economische draagkracht van agrariërs in het gebied (verbrede, innovatieve landbouw) is daarbij voor ons belangrijk.

In het project 2018 Smart Forest werken we in het gebied verder aan de aanleg van de recreatieve fietspaden en het afronden van het natuurcompensatieproject. Ook het kavelruilproject loopt door. Dit gaat leiden tot een betere grondpositie voor alle betrokkenen (agrariërs, natuurorganisaties e.d.). Zodra dit concreter is, leggen wij dit aan u voor. Daarna kunnen wij in 2019 weer een volgende stap zetten met de inrichting van nieuwe natuur.

In 2019 verkennen we ook verder, in samenwerking met studenten/universiteiten, de ontwikkeling van het gebied als 'werklandschap'. Hierbij leggen we een relatie met de al eerdergenoemde studie 'Smart Forest'. Centraal hierin staan de integratie tussen mens en natuur met moderne dataontsluiting en het creëren van 'slim werken in het groen'. De resultaten leggen wij eind 2019 aan uw raad voor.

De gebiedsontwikkeling wordt bekostigd uit diverse subsidiebronnen (Brainport Avenue, Groen Ontwikkelfonds Brabant, gebiedsimpuls N69), de bouwgrondexploitatie Waalre Noord (middelen natuurcompensatie) en Rood met Groen-middelen.

Bij het benutten van de VAB's (Vrijkomende Agrarische Bedrijven) denken wij aan de mogelijkheid van 'omkeren van activiteiten': daar waar nu de hoofdactiviteit nog agrarisch is zou deze om de toekomst een andere kunnen zijn zoals bijvoorbeeld toeristisch/recreatief.

Bij dit onderwerp geven we ook ruimte aan het thema spelen in de natuur. Ook de aanpak van overlast van wilde zwijnen zal aan de orde moeten komen.

In ons nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied (inmiddels deels in werking getreden) bieden we al extra mogelijkheden voor nevenactiviteiten in het buitengebied. Hoewel er gelukkig op dit moment niets leeg staat in Waalre, willen wij hiermee voorkomen dat er agrarische leegstand ontstaat. Aanvullend bekijken we in 2019, bij het opstellen van de Omgevingsvisie, welke extra oplossingen we nog kunnen inzetten binnen de spelregels die de provincie daarvoor biedt.

15. Veiligheid

Veiligheid is belangrijk voor mensen. Daarom besteedt de overheid er veel aandacht aan. Als lokale overheid spelen wij daarin een belangrijke rol, ook samen met onze buurgemeenten.

Veiligheid is een basisbehoefte van onze inwoners. Waalre is een veilige gemeente en dat willen we zo houden. De gemeente is regisseur van het integraal veiligheidsbeleid. Dit veiligheidsbeleid is breed en in toenemende mate complex. Wij zien een aantal ontwikkelingen die de komende periode veel van ons vragen. Door de transities van het Sociaal Domein ligt de verantwoordelijkheid voor de voorkoming en afhandeling van sociale calamiteiten en de daarmee samenhangende complexe problematieken bij ons als gemeente. De dreiging van ondermijning ofwel vermenging van onder- en bovenwereld in zowel de lokale gemeenschap als in lokaal bestuur vraagt alertheid. We willen goed geprepareerd zijn bij crises en rampen. Er is de toename van de zogeheten burgemeestersbevoegdheden. Ook is er de relatief nieuwe uitdaging van informatieveiligheid. Met de noodzakelijke komst van een Chief Information Security Officer en een Functionaris

Gegevensbescherming is op dit thema al een belangrijke stap gezet. Desalniettemin vergt met name privacy binnen het veiligheidsdomein specifieke kennis en expertise, vanwege de vele samenwerkingsvormen en behandeling van (bijzondere) persoonsgegevens.

Opdracht aan college:

Borg de aanpak van bovengenoemde problematieken. Zoek hierin waar mogelijk de samenwerking in de regio. (Bv. projectleider ondermijning in het basisteam en een interventieteam naar voorbeeld van Peelland). Als de huidige capaciteit niet toereikend is, zien we een aan dit plan gekoppelde capaciteitsvraag tegemoet.

De gemeente is de regisseur op het gebied van openbare orde en veiligheid. Onder meer door de toename van complexe casuïstiek, de transities in het sociaal domein, ondermijningszaken, burgemeestersbevoegdheden en de professionalisering van de rampenbestrijding zien we dat het huidige beleid nog niet voldoende is toegespitst op deze hedendaagse mix van uitdagingen waar een gemeente op het gebied van openbare orde en veiligheid voor staat. Deze ontwikkelingen vragen capaciteit die op dit moment niet beschikbaar is.

Het is noodzakelijk om mee te gaan in de verdergaande professionalisering van de aanpak van ondermijning op basisteamniveau. Dit kan door samen met de acht Kempengemeenten een basisteamprogrammaleider ondermijning aan te stellen. Een intensieve samenwerking op basisteamniveau naar het voorbeeld van het Peelland Interventie Team om de kwaliteit en effectiviteit van bestuursrechtelijke handhaving te vergroten behoort eveneens tot de ambitie. Dit vraagt vanaf 2019 ook een basisteam brede investering (dus van alle acht gemeenten van het basisteam de Kempen). Hiermee bereiken we ons doel om ondermijning en illegale praktijken nog slagvaardiger aan te pakken, wordt voldaan aan onze verantwoordelijkheid als regisseur op het gebied van openbare orde en veiligheid en zijn we een betrouwbare partner in de regio. Ook de problematiek rond verwarde mensen moet in de komende collegeperiode de nodige aandacht krijgen. Ook hier laten wij ons inspireren door onze wens een inclusieve samenleving te zijn.

Tenslotte hebben we extra capaciteit nodig om uitvoering te geven aan de nieuwe privacywetgeving (AVG) die in mei 2018 werd ingevoerd. Met name op tactisch niveau van cybersecurity, privacy en informatieveiligheid zetten wij ons extra in.

Nog in 2018 komen wij ten laste van begroting 2019 met voorstellen over bovenstaande beleidsterreinen. In september 2018 organiseren wij een raadsinformatieavond waarin wij u hierover bijpraten.

16. Kunst en Cultuur

De vraag van uw raad om een heroverweging van het kunst- en cultuurbeleid pakken wij op.

Wij willen het huidige Kunst- en Cultuurbeleid van de gemeente Waalre heroverwegen, zowel wat betreft inhoud als het beoogde effect. Dit zien we in relatie tot educatie, vrijetijdsbesteding, preventie in het kader van jeugdzorg en ouderenbeleid, inpassing in de openbare ruimte en het bevorderen van toerisme.

Opdracht aan het college:

Kom met een startnotitie op basis waarvan, in samenspraak met de gemeenteraad, een aantal uitgangspunten kan worden geformuleerd voor de opzet van een nieuw Kunst- en Cultuurbeleid op de schaal en de behoefte in Waalre.

Graag gaan we in het voorjaar van 2019 aan de hand van een startnotitie met uw raad in gesprek over de invulling van het kunst- en cultuurbeleid in onze gemeente. Hoe geven we vanuit de Kracht van Waalre en met als uitgangspunt de inclusieve samenleving, samen met onze inwoners, invulling aan kunst en cultuur? Onderwerpen als muziek en theater, bibliotheekwerk, cultuureducatie, gemeenschapszin en preventie jeugd, komen hierbij aan bod. Bij welk beleidsdomein we de betreffende onderwerpen uiteindelijk onderbrengen is een zaak van nadere uitwerking.

17. Lokale Economie

Onze lokale economie is naadloos verbonden met de regionale economie. Onze regio doet het economisch uitstekend. Hiervan profiteren ook de inwoners van de gemeente Waalre volop mee. Naast het positioneren van de gemeente in deze regio en het waar mogelijk upgraden van de detailhandel is ook het ontwikkelen van de eigen economische kracht van groot belang. Hierbij denken wij onder andere aan recreatie en toerisme.

De gemeente Waalre maakt deel uit van Brainport, al jaren een succesvolle en vernieuwende regio als het gaat over economische ontwikkeling. Een groot deel van 'onze' economie betreft de regio. Beleid en uitvoering op die schaal vindt dan ook daar plaats, in de Stichting Brainport, Brainport Development, de Metropoolregio Eindhoven en/of het Stedelijk Gebied. Wij dragen hier ook financieel aan bij. Ons lokale beleid staat daarmee niet op zichzelf: het vindt plaats in die context. Van alle economische aspecten in de gemeente Waalre is de winkelleegstand het meest in het oog springend. Het heeft een grote impact op de beleving in de centra, met name op Den Hof. De gemeente gaat met de pandeigenaren in gesprek over de mogelijkheid van gebruiksovereenkomsten (zonder huurbescherming). Daarmee kan de gemeente benutting van deze ruimten aanbieden aan ondernemers die wel kansrijk zijn, maar (nog) niet een volle huur kunnen bekostigen. Hiermee zwengelen we de 'reuring' in de centra aan waardoor het zelf Herstellend Vermogen een boost krijgt en de zittende ondernemers weer mogelijkheden zien om zelf te investeren.

Hardnekkige werkeloosheid en afstand tot de arbeidsmarkt kunnen aangepakt worden door de betrokkenen met de talenten die ze wel hebben, werk aan te bieden in nog op te richten coöperaties. De coöperaties hebben geen winstoogmerk. Ze hebben tot doel de talenten min of meer concurrerend aan te bieden aan de markt. Met een semiprofessionele aansturing door deskundige vrijwilligers kunnen mensen met een bepaalde afstand tot de arbeidsmarkt weer meedoen en zelf hun inkomen verwerven.

Opdracht aan college:

Kijk in onze relatie tot Brainport naar wat er in de regio gebeurt met betrekking tot de economie en waar wij lokaal voor staan en verantwoordelijkheid voor dragen. Hoe kunnen wij, binnen het bestaande financiële kader, (lokaal) bijdragen aan de Brainport-agenda? Maar ook: wat kan Brainport direct betekenen voor onze lokale economie? Actualiseer in dat kader het lokaal economisch programma 2011 -2020 in de context van Waalre als Woongemeente.

Ga in gesprek met de eigenaren van leegstaande panden en bespreek de mogelijkheid van gebruiksovereenkomsten. Maak het nieuwe aanbod bekend en begeleid de potentiële gebruikers naar een betaalbare (tijdelijke) vestiging in Waalre.

Onderzoek welke inwoners van Waalre buiten de arbeidsmarkt staan en welke talenten zij hebben. Ga in zee met semiprofessionele inwoners die voor een bescheiden vergoeding de leiding kunnen en willen nemen van de coöperatie en wijs hen op de mogelijke gebruikmaking van de leegstaande (winkel)panden.

Beleidsnotitie Toerisme & Recreatie

In samenspraak met Waalrese recreatieondernemers en overige spelers in dit veld stellen wij een beleidsnotitie Toerisme en Recreatie met een actieprogramma op. Daarin besteden wij aandacht aan het behoud en de verbetering van de toeristisch-recreatieve infrastructuur, zoals routes, mogelijkheden voor natuurpoorten en extra voorzieningen. Ook streven we naar de verbetering van de samenwerking en zetten we in op informatievoorziening en promotie. In het bijbehorende actieprogramma voorzien wij de beoogde projecten en acties van een grove kostenraming (budget en capaciteit) en uitvoeringstermijn.

Naar verwachting leggen wij deze beleidsnotitie toerisme en recreatie begin 2019 aan uw raad voor. Wij verwachten dat het nodig zal blijken om extra middelen vrij te maken om uitvoering te geven aan het actieprogramma.

Verbinding met Brainport

Met de negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven stelden wij een samenwerkingsagenda 2018-2025 op, waarin is afgesproken dat de gemeenten (via het portefeuillehoudersoverleg Economie) beter worden geïnformeerd over de voortgang van Brainport Next Generation. Op die manier kunnen zij actief en gericht bijdragen aan de strategie.

Ook gaan we gaan in gesprek met Brainport Development om te kijken of er concrete mogelijkheden zijn voor een bijdrage aan de versterking van onze lokale economie.

Actualisering Lokaal Economisch Programma (LEP)

In september 2013 besloot het Overlegplatform EZ om meer focus aan te brengen bij de economische ontwikkeling van Waalre. Die focus was gericht op:

- de versterking van de centra Aalst en Waalre-dorp
- blijvende aandacht voor stimuleren van toerisme en recreatie

Deze speerpunten zijn nog steeds actueel. We werken er op verschillende manieren aan.

Om inzicht te krijgen in de leegstandsproblematiek en gewijzigde huisvestingsvraag op onze bedrijventerreinen en kantoorlocaties stellen wij een marktscan en strategie werklocaties op. Die zal begin 2019 beschikbaar zijn. Wij willen daarin een antwoord vinden op de vraag in hoeverre onze werklocaties en bedrijventerreinen aansluiten bij de vraag naar bedrijfsruimte. Deze informatie verwerken wij in een toekomstvisie op onze werklocaties. Hierbij is aandacht voor de positie van Waalre in de Brainportregio. In dit proces kunnen onderzoeksresultaten aanleiding geven tot discussie over de vraag of de bestaande locaties voor bedrijvigheid (in zijn geheel) behouden moeten worden of dat (gedeeltelijke) transformatie naar woningbouw of andere functies beter aan de behoeften van de gemeenschap zou voldoen.

Centrumontwikkeling Aalst / Vitaal dorpshart Aalst

De komende jaren gaan we op diverse fronten aan de slag om Den Hof, het centrum van Aalst, vitaler en leefbaarder te maken. We creëren een compact centrum dat goed en logisch bereikbaar is voor iedereen. We kiezen voor zichtbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid van het vastgoed en de openbare ruimte. Zo maken we van Den Hof een levendig hart waar mensen elkaar graag ontmoeten.

Met de oprichting van de BIZ Den Hof stimuleren wij inmiddels de samenwerking tussen de ondernemers en vastgoedeigenaren.

De gebiedsvisie centrum Aalst-Eindhovenseweg werken wij uit in een Nota van Uitgangspunten. Vervolgens realiseren wij, in samenspraak met partijen, (delen van) de visie.

Leegstaande panden en gebruiksovereenkomsten

We onderzoeken of er een passende vorm van gebruiksovereenkomst mogelijk is (tijdelijk, geen huurovereenkomst, flexibel) die zowel voor de pandeigenaar als voor potentiële gebruikers aantrekkelijk is.

Als dat het geval blijkt, gaan we in gesprek met eigenaren van leegstaand vastgoed om interesse te wekken en zetten wij ons in om gebruiker en vastgoedeigenaar aan elkaar te koppelen (maatwerk).

Arbeidsmarkt

W&I Veldhoven brengt dit jaar de cliënten Werk en Inkomen in beeld. Waar mogelijk begeleiden zij mensen direct naar arbeid. Op basis van deze inventarisatie, zetten we gericht acties uit voor verschillende doelgroepen. Hierbij werken wij samen met bestaande en nieuwe organisaties, van vrijwilligers tot professionals.

18. Financiële kaders

Zonder middelen kunnen wij de ambities niet waarmaken. Met de aangereikte kaders vanuit het Waalres Akkoord 2018 – 2022 kunnen we goed uit de voeten.

Onder een goed beleidsakkoord ligt een goede financiële huishouding, met een sluitende begroting. Onze financiële middelen worden voor een deel gefaciliteerd door onze inwoners, middels de OZB, gemeenschapsgeld dus, waar we zorgvuldig mee om willen gaan. Waalre is een financieel gezonde gemeente en dat willen we zo houden. We verhogen de OZB alleen met een gedegen motivatie.

Voor de komende raadsperiode staat een aantal grote dossiers op het programma, zoals: De openbare ruimte; het ruimtelijk domein; de N69 en de Traverse; de energietransitie; de duurzaamheidsagenda; reconstructie Den Hof; continuering van het sociaal domein en de gemeenschapshuizen.

Deze dossiers doen waarschijnlijk, stuk voor stuk, een behoorlijk beroep op onze begroting. De bijdragen van de rijksoverheid zijn en blijven hierin onzeker.

Kortom, er liggen genoeg uitdagingen voor de komende vier jaar. Wij vinden het dan ook belangrijk om de risicoanalyse goed op orde te hebben en nauwgezet te blijven monitoren. De Turap is hierbij een goed instrument gebleken. Tegenvallers worden primair uit de lopende begroting opgevangen en meevallers vloeien primair terug in de reserves.

Opdracht aan college:

Zorg voor een jaarlijks meerjarig sluitende begroting, waarbij als uitgangspunt geldt dat de OZB slechts gemotiveerd mag worden verhoogd. Zorg voor een adequate en kwalitatief goede risicoanalyse en monitoring en continueer de periodieke Tussenrapportages (Turaps).

De gemeentelijke financiën zijn solide. Wij gaan uit van optimale transparantie over de inkosten en bestedingen daarvan.

Waalre is een financieel gezonde gemeente en dat gaan we in de komende vier jaar zeker zo houden. Om dat inzichtelijk te maken, stelt het college jaarlijks een goed leesbare en sluitende begroting op die ook meerjarig sluitend is. Deze is, na uiteindelijke accordering door de raad, te volgen via de negen Turaps (tussenrapportages) door het jaar heen. Hiermee en met de jaarrekening geven wij de raad de instrumenten om zijn controlerende taak uit te oefenen.

Het college doet aparte voorstellen voor de financiering van grote projecten. De gemeenteraad stelt al dan niet het gevraagde krediet per project beschikbaar om een project voor te bereiden of uit te voeren. Risicoanalyse van lopende projecten is van groot belang voor de financiële prognoses en monitoring in de tussenrapportages.

De OZB is een bestanddeel (8%) van de inkomsten van de gemeentelijke begroting. Besloten is de OZB-heffing jaarlijks voor inflatie te corrigeren. Als wij onverhoopt de noodzaak zien om de OZB extra te verhogen omdat geen andere inkomstenbronnen of besparingsmogelijkheden voorhanden zijn, zullen wij dit onderbouwen.

19. Dienstverlening

Het thema dienstverlening is niet opgenomen in het Waalres Akkoord. Als college vinden wij dit wel een belangrijk thema. Bij de doorontwikkeling van de dienstverlening vinden wij onder meer bestuurscultuur (interactief proces) en inclusieve samenleving belangrijk. We sluiten aan bij de landelijke kwaliteitsimpuls.

Er zijn diverse trends op dit thema te onderscheiden van gastvrijheid tot verdergaande digitalisering. Ook de verdere invulling van dienstverlening in het Huis van Waalre en de invulling van het onderwerp 'van buiten naar binnen werken' komen hierbij aan bod.

Het thema verbeteren leesbaarheid van uitgaande brieven staat bij ons hoog op het agenda.

Samen met de raad en inwoners zoeken we naar vormen van betrokkenheid bij het verder ontwikkelen van de dienstverlening. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan klantenpanels en *mystery guests*. Een nulmeting via onze burgerpeiling kan een mogelijk startpunt zijn.

20. Bedrijfsvoering

De organisatie van de gemeente Waalre kenmerkt zich als slanke organisatie. Uit de meest recente A&O monitor blijkt dat we daarnaast ook een relatief beperkte flexibele schil hebben. Willen we de ambities van het Waalres Akkoord waar kunnen maken, dan zal er hier en daar goed gekeken moeten worden naar de vraag of de capaciteit voldoende is. Waar dat niet het geval is, zal de raad beslissen of budget beschikbaar gesteld kan worden voor extra capaciteit of dat het nodig is de ambitie of de planning bij te stellen.

Duidelijk is al wel dat we versterking nodig hebben op het terrein van ICT. Daarnaast is, als gevolg van de komst van de wet AVG, waarin wordt toegezien op onze privacy, extra capaciteit noodzakelijk.

Bij het verder uitwerken van dit plan richting begroting zal een en ander nader geduid worden.

Tot slot

Het is onze ambitie om van de komende bestuursperiode een succes te maken. Dat laten wij u zien in dit uitvoeringsprogramma. Het Waalres Akkoord biedt daarvoor inspiratie en is de leidraad voor ons handelen in de komende vier jaar. Graag onderzoeken wij samen met de raad hoe we verder kunnen gaan met het interactief voorbereiden, bepalen en uitvoeren van lokaal beleid. Hierbij zoeken we aan de hand van scenario's, per thema en waar mogelijk met burgerparticipatie naar de best passende oplossingen. Alleen zo kunnen we samen werken aan een sterker Waalre. Hierbij schuwen we het experiment niet. De basis voor succesvol handelen is een bestuurskrachtige gemeente met een organisatie die de ruimte, de middelen en het vertrouwen krijgt om de ambities van de samenleving, het bestuur en de politiek adequaat te ondersteunen.

Daar waar sprake is van beleidsvrijheid verwachten wij raadsvoorstellen die keuzemogelijkheden bevatten. We vragen het college om zowel de voorkeursvariant als de alternatieven gemotiveerd op te nemen. Het (politieke) debat over de voorstellen en de keuzes voeren wij in de raad. Het college zoekt, in overeenstemming met het duale stelsel, in principe voor elk voorstel eigenstandig naar een meerderheid. Voorstellen die ondanks de beleidsvrijheid geen keuzes bevatten, verwijst de raad terug naar het college. Voorstellen die niet voortkomen uit dit akkoord worden door alle fracties per geval beoordeeld op basis van de eigen inhoudelijke en politieke afwegingen.

De gemeenteraad richt zich op het vaststellen van de richting en kaders van het beleid, de controle daarop en beperkt zich daarbij tot hoofdlijnen. Bij inhoudelijke en politieke stellingnames wordt de inbreng van 'de minderheid' meegewogen. Binnen de gemeenteraad hechten wij waarde aan correcte en beschaafde omgangsvormen en een respectvolle bejegening. Dit is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de raadsleden zelf. Overigens is hierin ook een rol weggelegd voor de vigerende voorzitter. We richten de besluitvorming door de raad zodanig in dat (organisaties van) burgers en externe deskundigen invloed kunnen hebben op de voorbereiding en de besluitvorming van voorstellen.

Portefeuilleverdeling

Portefeuillehouder	Portefeuille	Project	Vertegenwoordiging
Burgemeester Jan Brenninkmeijer	<p>Domein: Algemeen Bestuurlijk</p> <p>Wettelijke taken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Openbare orde en veiligheid (incl. driehoeksoverleg) • Vertegenwoordiging gemeente (incl. representatie gem.) • Brandweer/rampenbestrijding <p>Beleidsportefeuilles</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrale handhaving • Netwerkgemeente (incl. De Kracht van Waalre) • Internationale zaken • Vluchtelingen/asielzoekers (exclusief inburgering) <p>Beheerportefeuilles</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communicatie • Website • ICT Hosting/Systeembeheer • Informatiebeveiliging 	<ul style="list-style-type: none"> • Broekweg 	<p>Formeel college</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk Platform Stedelijk Gebied • Algemeen Bestuur Plusteam <p>Formeel raad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen Bestuur MRE <p>Informeel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brainport Development NV • Burgemeesterskring • Veiligheidsoverleg politieregio Oost-Brabant • Driehoeksoverleg basisteam De Kempen (v.z.) • Algemeen Bestuur VRBZO • Financiële commissie VRBZO • Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis • BNG
Wethouder Arno Uijlenhoet (1 ^e locoburgemeester) (vervangt wethouder Kruijff)	<p>Domein: Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid</p> <p>Beleidsportefeuille Ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingswet • Ruimtelijke ordening • Plattelandsontwikkeling • Dommelvallei/reconstructie <p>Beleidsportefeuille Volkshuisvesting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volkshuisvestingsbeleid • Woningbouw • Grondzaken <p>Beleidsportefeuille Vastgoed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijk vastgoed (inclusief exploitaties maatschappelijk vastgoed) • Onderwijshuisvesting • Stichting Het Huis van Waalre <p>Beleidsportefeuille Duurzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzaamheidsbeleid • Milieu • Afvalinzameling • Energietransitie • Eindhoven airport <p>Beheerportefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grondexploitatie/Grex (secundair) 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrumvisie Den Hof Aalst • Duurzaam door Waalre (1^e PH) • Omgevingsvisie 	<p>Formeel College</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen Bestuur ODZOB (p.v.) <p>Formeel Raad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen Bestuur MRE (p.v.) <p>Informeel</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Poho</u> Wonen Stedelijk Gebied • <u>Poho</u> Ruimte Stedelijk Gebied • Ruimtelijk Regionaal Overleg • Gebiedscommissie <u>Dommeldal/De Hocht</u> • Stuurgroep Brainport Avenue • Bestuurlijk overleg Thuis • Bestuurlijk overleg Grenscorridor N69 • Brede begeleidingsgroep N69 • Plaatselijk groep Leader N69 • Klankbordgroep Den Hof • Bestuurlijke adviesgroep regionale energietransitie • OOGO, huisvesting onderwijs • Uitvoeringstafel Eindhoven Airport i.o.

Portefeuillehouder	Portefeuille	Project	Vertegenwoordiging
Wethouder Alexander van Holstein (2 ^e locoburgemeester) (vervangt wethouder Smit-Volkers)	<p>Domein: Openbare Ruimte, Dienstverlening, Sport en Cultuur</p> <p>Beleidsportefeuille Openbare Ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> Pleinen en plantsoenen Wegen Straatmeubilair Openbare verlichting Waterberging en beheersing Riolering Lokale Infrastructuur <p>Beleidsportefeuille Dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> Dienstverlening (incl. Burgerzaken en GCC) Vergunningen Welstand <p>Beleidsportefeuille Sport</p> <ul style="list-style-type: none"> Verenigingen Buitensportaccommodaties Sportstichting <p>Beleidsportefeuille Cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> Verenigingen Cultuursubsidies Bibliotheek Museum Erfgoed/monumenten <p>Beheerportefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> Klachten en meldingen Inkoop en aanbesteding 	<ul style="list-style-type: none"> Duurzaam door Waalre (2^e PH) 	<p>Formeel College</p> <ul style="list-style-type: none"> Algemeen Bestuur ODZOB Stichtingsbestuur <u>Bizob</u> (namens cluster Dommelvallei+) Algemeen Bestuur GRWRE <p>Informeel</p> <ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk overleg Waterportaal ZO Brabant Bestuurlijk overleg Waterschap <u>Poho</u> Voorzieningen Stedelijk Gebied

Wethouder Lianne Smit-Volkers (3 ^e locoburgemeester) (vervangt wethouder Van Holstein)	<p>Domein: Sociaal Domein</p> <p>Beleidsportefeuille Sociale Zaken</p> <ul style="list-style-type: none"> Werk en inkomen Minimabeleid Participatiewet/Sociaal beleid <p>Beleidsportefeuille Zorg en Welzijn</p> <ul style="list-style-type: none"> WMO Ouderenbeleid Langdurige zorg Informeel zorg (mantelzorg) Gezondheidszorg Inburgering vluchtelingen en statushouders <p>Beleidsportefeuille Jeugd</p> <ul style="list-style-type: none"> Jeugdbeleid Kinderopvang <p>Beleidsportefeuille Onderwijs</p> <ul style="list-style-type: none"> Lokaal onderwijsbeleid (LEJA) <p>Beleidsportefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> CMD Plusteam Personeel en organisatie 		<p>Formeel College</p> <ul style="list-style-type: none"> Algemeen Bestuur GGD Algemeen Bestuur GRWRE Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur Plusteam <p>Informeel</p> <ul style="list-style-type: none"> OOGO, <u>muy</u> onderwijshuisvesting Gemeenschappelijk Orgaan BO de Kempen Stuurgroep decentralisaties Dommelvallei+ <u>Poho</u> Onderwijs Dommelvallei+ Samenwerkingsverband W&I Veldhoven Regionaal Arbeidsmarkt Platform <u>Poho</u> en stuurgroep 21 voor de Jeugd Stuurgroep Lokale Educatieve Jeugd Agenda
---	--	--	--

<p>Wethouder Loek Kruip (4^e locoburgemeester) (vervangt wethouder Uijenhoet)</p>	<p>Domein: Financiën, Economie en Mobiliteit</p> <p>Beleidsportefeuille Economie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Economie, werkgelegenheid (regionaal) • Werkgelegenheidsbeleid (lokaal) • Economie lokaal • Ondernemings- en detailhandelsverenigingen <p>Beleidsportefeuille Toerisme en Mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toerisme • (Regionaal) Verkeer en vervoer • Openbaar vervoer/Buurtbus • Geïndiceerd vervoer • Leerlingenvervoer <p>Bedrijfsvoeringportefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Financiën en control • Juridische zaken <p>Beheerportefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grondexploitatie/Grex (primair verantwoordelijk) 		<p>Formeel College</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen Bestuur Plusteam • Algemeen Bestuur GGD (plv.) <p>Informeel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poho Mobiliteit MRE • GGA Verkeer en Vervoer MRE • Overlegplatform Economische zaken Waalre • OCW • BNG (plv) • Commissie van advies voor Financiën MRE • Poho Economie Stedelijk Gebied • Stichting Ontwikkelingsfonds werklocaties SGE
---	--	--	---